

Milieuvoorlichting aan bedrijven: het werkt

Impressie van de VVM-seminar 'Anders communiceren bij toezicht en handhaving' op 18 november 2013 te Den Haag

Auteur: Gerard Lappee (VVM lid)

Voor Koen Delen van de gemeente Nijmegen is het zonneklaar: ondernemers houden zich beter aan de milieuregels als deze vooraf zijn toegelicht. Maar is dat dan de taak van een toezichthouder? "Tja, ik ben pragmatisch. Als iets werkt, dan doe ik het."

Delen was één van de sprekers tijdens een seminar op 18 november over voorlichting en communicatie in het milieutoezicht. Het seminar werd georganiseerd door de VVM, in samenwerking met de DCMR milieudienst Rijnmond. Het sfeervolle zaaltje in het provinciehuis van Zuid-Holland is met dertig deelnemers aardig gevuld. Twee sprekers van de DCMR bijten het spits af.

'Geloofwaardige bron'

Henk Verwoerd werkt als projectleider glastuinbouw bij de DCMR. In zijn project staat het thema afvalwater de komende jaren centraal. "Ik wilde weten waarom tuinders bepaalde milieuregels overtraden op het gebied van afvalwater. En natuurlijk hoe het beter zou kunnen." Daarom nodigde hij onlangs de toezichthouders uit voor een doelgroepanalyse. Ook branchevereniging LTO Glaskracht, 'glastuinbouwgemeente' Lansingerland en de Wageningen universiteit waren van de partij.

Onder begeleiding van een extern deskundige vulde iedereen digitale vragenlijsten in. Het leverde waardevolle informatie op. "Het blijkt dat een derde van de tuinders de milieuregels overtreedt omdat men ze niet kent", zegt Verwoerd enigszins verontwaardigd. Hij hoopt dat tuinders zich in de toekomst beter aan de milieuregels zullen houden. Onder meer door voorlichting waarbij LTO Glaskracht (een 'geloofwaardige bron') een belangrijke rol kan spelen, in combinatie met beter en selectiever controleren. Verder liet hij weten dat de DCMR op het gebied van afvalwater nauw samenwerkt met twee waterschappen en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. "We controleren elkaars aandachtspunten bij tuinders."

'Omdat het moet'

Communicatieadviseur **Edwin Regterschot** van de DCMR ondersteunt projectleiders zoals Henk Verwoerd. Samen bezochten zij een tuinder op Voorne-Putten. "Ik vroeg de tuinder waarom hij een opvangvoorziening had gemaakt voor de eerste hoeveelheid water die bij regen van de kas afstroomt, een verplichte maatregel."

'Nou, omdat het moet', had de tuinder geantwoord. Daaruit maakte Regterschot op dat de tuinder niet wist waarom de opvangvoorziening vanuit milieuoogpunt belangrijk is. "In zo'n geval kan het wellicht helpen om de achtergrond van een milieuregel toe te lichten."

Regterschot legt uit dat de inzet van voorlichting en communicatie steeds belangrijker wordt binnen toezicht en handhaving. "We proberen een normatieve boodschap ('Het is normaal om de regels na te leven. Iedereen doet het.'), te koppelen aan een educatieve en/of dreigende boodschap."

'Digitale informatie delen'

Hennie Duijst van het Programma Informatie-uitwisseling Milieuhandhaving vertelt over Inspectieview Milieu. "Met Inspectieview Milieu kunnen toezichthoudende instanties digitale informatie met elkaar delen. Hierdoor kan het milieutoezicht efficiënter en effectiever worden." Onlangs zijn de eerste aansluitovereenkomsten op Inspectieview Milieu ondertekend. De ondertekenaars zijn de Inspectie voor Leefomgeving en Transport, de DCMR en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Zij krijgen daarmee ook toegang tot de milieuinformatie van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.

'Goodwill van akkerbouwers'

Koen Delen verhaalt over de tijd dat hij voor de gemeente Haarlemmermeer werkte, ruim tien jaar geleden. Hij kreeg de opdracht om een project te starten rondom handhaving op basis van naleefgedrag bij bedrijven. "Het was kort na de vuurwerkramp in Enschede en de nieuwjaarsbrand in Volendam. Dus aan geld was geen gebrek."

In het project werden bedrijven gecontroleerd met een opslag voor gevaarlijke en/of brandbare stoffen. Met collega-toezichthouders en externe

ondersteuning (voor een doelgroepanalyse) werd eerst gekeken naar de relevante milieuregels. "Die bleken zelfs voor óns soms onbegrijpelijk te zijn. En brochures waren niet beschikbaar."

In het project werden 100 bedrijven bezocht met een opslag voor gevaarlijke stoffen. Na de eerste 50 bedrijven bleek dat 27% de gecontroleerde milieuregels naleefde. "We hebben toen de overige 50 bedrijven een brief gestuurd. Daarin wezen wij de ondernemers op hun verantwoordelijkheid en op de drie meest voorkomende overtredingen", zegt Delen. Dat was een schot in de roos: het percentage bedrijven dat de gecontroleerde milieuregels naleefde verdubbelde.

Bij akkerbouwers werd een vergelijkbaar resultaat behaald: daar ging het percentage nalevers van 31% naar 50%. "Samen met de LTO hebben we voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Dat leverde veel goodwill op."

'Doen naleven'

De sprekende voorbeelden roepen discussie op in de zaal. Gespreksleider **Ietske Roest** van gemeente Vlaardingen leidt dit in goede banen.

Centrale vraag is of toezichthouders zich met voorlichting moeten bezighouden. Adviseur **Annemiek Tubbing** is daar fel tegen gekant. "Voorlichting moet gegeven worden door voorlichters. Maar houd de toezichthouder beschikbaar voor zware overtredingen", benadrukt ze. **Meindert Brunia** - ook adviseur - kijkt er anders tegenaan: "De definitie van handhaven is 'doen naleven'. Het maakt niet uit hoe, áls er maar wordt nageleefd."

Een aantal mensen pleit voor eenvoudiger milieuregels. "Zo'n Activiteitenbesluit is een gruwel met al zijn tussenzinnen, ontkenningen en verwijzingen." Daar is **Guus Meis** van LTO Glaskracht het

hartgrondig mee eens. "Sommige milieuregels zijn bovendien onlogisch. Wij kunnen dat aangeven bij IenM. Maar het is beter als de DCMR dat ook doet."

Adviseur **Dick Ruimschotel** verbaast zich erover dat de doelgroepanalyse (www.tafelvanelvoorgemeenten.nl) na bijna 20 jaar nog steeds geen gemeengoed is in het land van milieutoezicht. "Op de opleiding voor toezichthouders is er geen tijd voor", reageert een toezichthouder. "Een doelgroepanalyse vraagt om verbinding tussen uitvoering, beleid en management", vult Koen Delen aan. "En dat is altijd lastig."

Valt voorlichting en communicatie in milieutoezicht ten prooi aan de bezuinigingen? Koen Delen denkt van niet. "Ik schat in dat met een halve formatieplaats extra voor voorlichting en communicatie, hetzelfde effect bereikt wordt als met twee à drie toezichthouders."

Meer foto's op [Facebook](#)